

17. Lima Gabriel Benedito, Kons Rafael Lima, Detanico Daniele, Fischer, Gabriela (2023). "Paratriathlon Race Performance in High-Level Athletes With Visual Impairments". American Journal of Physical Medicine & Rehabilitation, 102(4):p 372-377. doi: 10.1097/PHM.0000000000001993
18. Makina L.R. (2013) "The analyzis L of interrelations between the indicators of physical quantities and biomechanical characteristics of the technique of running of visually-impaired track-and-field sportsmen". Sport medicine, Vol 5, pp. 9-13.
19. Mielgo-Ayuso J. (2020). "Evidence-based post exercise recovery in combat sports". J Sports Med Phys Fitness, P. 257–280.
20. Simone Galatolo (2021). "Timing and Prosody of Lexical Repetition: How Repeated Instructions Assist Visually Impaired Athletes Navigation in Sport Climbing". Research on Language & Social Interaction, Volume 54, Number 4, pp. 397-419. doi: https://doi.org/10.1080/08351813.2021.1974742
21. Yasuko Kohda, Takafumi Monma, Maki Yamane, Toshihito Mitsui, Kayoko Ando, Subrina Jesmin and Fumi Takedac (2019). "Mental Health Status and Related Factors Among Visually Impaired Athletes". J Clin Med Res, 11(11): 729–739. doi: 10.14740/jocmr3984

DOI 10.31392/NPU-nc.series15.2023.8(168).37
УДК 796.2:373.3

Шуба Л. В.
доцент, кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри управління фізичною культурою та спортом
Національний університет «Запорізька політехніка»,
Шуба В. В.
кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки і психології
Придніпровська державна академія фізичною культури і спорту,
Шуба В. О.
доцент, професор кафедри інноваційних технологій в педагогіці, психології
та соціальної роботи, Університет імені Альфреда Нобеля, Дніпро

ДОСВІД КРАЇН СВІТУ ВИКОРИСТАННЯ РУХЛИВИХ ІГОР ДЛЯ ГАРМОНІЙНОГО РОЗВИТКУ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ

Збереження та покращення здоров'я є головною проблемою практично усіх країн світу. В сучасному суспільстві здоров'я нації розглядається як індикатор рівня цивілізованості та відображає соціально-економічне положення суспільства. В результаті цілеспрямованого педагогічного впливу саме в цей важливий період життя у дітей формується основні фізичні якості, такі як сила та витривалість, спритність, швидкість та гнучкість. Важливим є і те, що в результаті грамотного та правильного впливу, у дітей складається інтенсивне зростання та розвиток систем організму. Тому що саме в цьому віці формуються передумови фізичних, інтелектуальних, духовних здібностей, а також всебічного розвитку особистості загалом. Мета статті – проаналізувати використання рухливих ігор для дітей початкової школи в різних країнах світу. Аналізуючи представлений матеріал робимо висновок, що обрана тема є дуже цікавою та відкриває безліч можливостей для розглядання інтеграції різних програм між собою та виявлення цікавих закономірностей в залежності від країни та традиції культури.

Ключові слова: рухливі ігри, відсоткове співвідношення, учні, школа.

Shuba L.V., Shuba V.V., Shuba V. O. Useing physical games for primary school age experience harmonious development, from countries across the world. The preservation and enhancement of health represent a significant challenge for virtually every country worldwide. Presently, a nation's health is regarded as a measure of its level of civilization, serving as a reflection of the societal socio-economic context. Correct development of the preschool child is impossible without adequate physical activity. It is also important that the children have intensive growth and development of body systems as a result of competent and correct exposure. The prerequisites for physical, intellectual, and spiritual abilities and also comprehensive development of the personality in general are formed at this age. The purpose of the article is to analyze the useing physical games for primary school children in different nations around the globe. Physical games are distinguished by their variability and flexibility, which is their important feature. They can be adapted to the needs of different age groups, fitness levels and children's interests. They can also be used as a means of cross-cultural understanding, where children from different cultures and traditions can demonstrate their traditional movement games and learn new ones. Physical culture and physical games are interconnected, because physical games are an important part of physical activity and are included in the physical education program. Analyzing the presented material, we conclude that the chosen topic is very interesting and opens up many opportunities for considering the integration of various programs among themselves and identifying interesting patterns depending on the country and cultural traditions.

Key words: physical game, composition in percent, students, school.

Постановка проблеми та аналіз літературних джерел.

Зміцнення здоров'я молодого покоління та протистояння негативним впливам довкілля є невід'ємною складовою фізичної культури. Однією з ключових цілей фізичного виховання є підтримка здоров'я особистості з самого дитинства, яка є важливою складовою її розумового і морального розвитку. Фізична культура та рухливі ігри взаємопов'язані поняття, оскільки

рухливі ігри включаються до програми фізичного виховання як форма фізичної активності [6, 8, 11].

Рухливі ігри є ігровими аспектами, які включають фізичні вправи та рухи і зазвичай здійснюються у групах, вимагаючи взаємодії та спілкування між учасниками. Ці ігри можуть охоплювати різноманітні види рухів, такі як біг, стрибки, кидки, повороти, а також сприяти розвитку моторики, реакцій та координації. Рухливі ігри часто використовуються з метою поліпшення фізичного та емоційного здоров'я підрастаючого покоління, а також для підвищення їх соціалізації [3, 7, 13].

Рухливі ігри в школах та дитячих садках, не лише сприяють здоровому розвитку та фізичній підготовці, але також сприяють розвитку комунікації, співпраці та лідерських якостей. Вони сприяють розвитку координації, балансу, гнучкості, швидкості, витривалості та сили. Крім того, рухливі ігри допомагають зняти стрес, поліпшити настрій та підвищити рівень концентрації учнів. Вони також можуть використовуватися як засіб міжкультурного взаєморозуміння, де діти з різних культур та традицій можуть демонструвати свої традиційні рухливі ігри та вивчати нові [5, 7, 10].

Рухливі ігри відрізняються своєю варіативністю та гнучкістю, що є їх важливою особливістю. Вони можуть бути адаптовані до потреб різних вікових груп, рівнів фізичної підготовки та інтересів дітей. При іграх використовують різні матеріали та обладнання для розвитку рухових навичок та гнучкості мислення. Таким чином, рухливі ігри є важливим компонентом фізичної культури і мають численні переваги для фізичного, соціального та емоційного розвитку дітей [2, 3, 9].

Аналізуючи вище наведене відмічаємо, що ця тема завжди є актуальною та своєчасною.

Мета статті – проаналізувати використання рухливих ігор для дітей початкової школи в різних країнах світу.

Виклад основного матеріалу дослідження.

Зважаючи на важливість фізичної культури для зміцнення здоров'я молодого покоління та протидії негативним факторам довкілля, фізичне виховання виступає як вирішальний фактор у цьому процесі. Одним з основних завдань фізичного виховання є сприяння зміцненню здоров'я людини, що є необхідною складовою повноцінного розвитку її розумових і моральних можливостей, особливо вже з самого дитинства. Фізична культура та рухливі ігри взаємопов'язані, оскільки рухливі ігри становлять важливу частину фізичної активності та входять до програми фізичного виховання [1, 4, 8].

У Великій Британії рухливі ігри для молодших школярів є важливою складовою фізичної активності та здорового способу життя. Ігри широко використовуються як частина шкільної програми з фізичної активності. Вони можуть бути проведені в різних форматах, включаючи командні та індивідуальні ігри. І це підтверджує відсоткове співвідношення – майже 63% під час уроків фізичної культури у початковій школі виділено на проходження матеріалу при використанні рухливих ігор, але в залежності від традицій школи або регіону цей відсоток може трохи коливатись. Особливості їх використання включають:

1. Доступність: більшість рухливих ігор не потребують спеціального обладнання або великого простору для гри, що дозволяє проводити заняття в будь-якому місці, включаючи класну кімнату.
2. Розвага: рухливі ігри зазвичай мають елементи розваги, що допомагає зберегти зацікавленість учнів та стимулює їх до фізичної активності.
3. Соціальні взаємини: рухливі ігри можуть допомогти учням розвивати соціальні вміння, такі як співпраця, комунікація та співробітництво, через спільні зусилля для досягнення спільної мети.
4. Здоров'я: рухливі ігри допомагають підтримувати здоровий рівень фізичної активності у дітей, що в свою чергу може позитивно впливати на їх загальний стан здоров'я та благополуччя.
5. Навчання: рухливі ігри можуть також бути корисним інструментом для навчання різних навичок та концепцій, таких як розуміння правил гри, розвиток моторних навичок та сприяння пізнавальному процесу [10, 13, 16].

В США використання рухливих ігор для молодших школярів вважається важливим компонентом фізичного виховання, тому що через гру дитина пізнає весь світ. Майже 85% занять з фізичного виховання початкової школи проходять у формі гри. Ігри використовуються для покращення рухової активності, зміцнення м'язів та кісток, покращення координації рухів, а також для розвитку соціальних навичок, таких як співпраця та комунікація [12, 15]. Особливу увагу приділяють соціалізації та комунікації під час гри. Тому що для цього суспільства важливо не мати перепон у спілкуванні із людьми з обмеженими потребами та протидіяти насиллю по відношенню до дітей. Використання рухливих ігор дає можливість «програти» велику кількість «складних ситуацій» і дитина вже буде знати механізми поведінки себе у разі потреби [12-14].

Один з популярних підходів - це використання так званих «Brain Breaks», які дозволяють дітям розслабитися та попрацювати мозком у невеликі перерви під час уроків. Ці перерви можуть включати різні рухливі ігри, такі як «Simon Says» або «Red Light, Green Light». Також в США популярні ігри, що допомагають розвивати координацію та баланс, такі як «Twister» та «Hula Hoops». Крім того, існують спеціалізовані програми, такі як «Let's Move! Active Schools», які надають школам доступ до ресурсів та ідей для проведення рухливих ігор та фізичних вправ. Однією з особливостей використання рухливих ігор для молодших школярів у США є підхід до фізичного виховання як до засобу зменшення стресу та поліпшення здоров'я та самопочуття дітей. У зв'язку з цим, більшість рухливих ігор для молодших школярів спрямовані на покращення самопочуття та настрою дітей, а не тільки на розвиток фізичних навичок [12, 14, 15].

В Італії рухливі ігри використовуються для збільшення мотивації дітей до фізичної активності, допомагають знизити ризик розвитку ожиріння та інших захворювань пов'язаних з недостатньою фізичною активністю. У цій країні розвивається концепція «школа здоров'я», яка передбачає включення рухливих ігор до навчального процесу. Використання рухливих ігор у Італії базується на принципах: розвиток співпраці та командної роботи, підвищення рівня самооцінки та підтримка соціального розвитку дітей. Один із головних принципів є підвищення рівня самооцінки бо ожиріння є прогресуючою хворобою цієї нації. За даними Всесвітньої організації охорони здоров'я, за останні роки кількість дорослих, що страждають на ожиріння в Європі, зросла на 12%, а дітей на 7%. Ожиріння є серйозною проблемою здоров'я, оскільки може призвести до різних захворювань, таких як діабет, серцево-судинні захворювання, деякі види раку та інших проблем [10, 15].

У школах Латвії рухливі ігри зазвичай проводяться в спеціальних залах або на спортивних майданчиках. Зазвичай ці заняття походять в класичній манері уроків з фізичного виховання. Рухливі ігри в Латвії є ефективним інструментом для забезпечення фізичного та соціального розвитку молодших школярів. Рухливі ігри підбираються з урахуванням віку та інтересів дітей. Наприклад, популярними рухливими іграми для молодших школярів в Латвії є гра в теніс, бадмінтон, волейбол, а також

ігри з м'ячем, які допомагають розвивати реакцію та координацію рухів. Також часто проводяться ігри, які сприяють розвитку здорової конкуренції між дітьми, наприклад, змагання на швидкість та витривалість. Самі рухливі ігри використовують 50%-55% від загального часу і 20%-25% спортивні ігри [3, 4, 16].

У Чехії, фізичне виховання є важливою складовою загальної освіти, тому держава надає значну увагу розвитку фізичної підготовки учнів, включаючи використання рухливих ігор. У Чехії рухливі ігри можуть включати ігри з м'ячем, ігри з музикою, ігри на заняттях з гімнастики та інші види ігор. Окрім того, в Чехії також дуже популярні ігри з елементами національної культури. Навчальний процес у Чехії орієнтований на індивідуальні потреби кожного учня, тому рухливі ігри можуть бути адаптовані до потреб та здібностей кожного учня. Наприклад, діти з обмеженими можливостями можуть брати участь у спеціально розроблених іграх, які відповідають їхнім здібностям [1, 5, 10].

В Таїланді рухливі ігри є популярним способом фізичної активності для молодших школярів. Особливості використання рухливих ігор в Таїланді включають:

1. Традиції та культуру: Рухливі ігри в Таїланді відображають традиційну культуру країни, що залучає дітей до вивчення та збереження своєї спадщини.

2. Кліматичні умови: У Таїланді висока температура та висока вологість повітря можуть бути небезпечними для фізичної активності. Рухливі ігри, які можуть бути проведені в приміщенні або в тіні, можуть бути більш підходящими для молодших школярів.

3. Використання музики: Музика грає важливу роль у багатьох рухливих іграх в Таїланді. Вона стимулює дітей до активності та додає веселощів до ігор.

4. Традиційні рухливі ігри: Багато рухливих ігор в Таїланді мають традиційне походження, що зберігається впродовж багатьох поколінь. Діти вчать цих ігор від старших і вони часто є важливою частиною традиційних свят та заходів.

5. Застосування технологій: Неприятливі кліматичні умови можуть бути перешкодою для занять рухливими іграми. У зв'язку з цим, вчителі використовують технології, такі як відеоігри з руховим керуванням або інтерактивні екранні ігри, щоб зацікавити дітей та забезпечити їх фізичну активність в приміщенні. Крім того, забезпечення безпеки дітей під час проведення рухливих ігор є надзвичайно важливим, тому вони повинні проводитись під контролем вчителів та тренерів [2, 6, 16].

У Тайвані рухливі ігри для молодших школярів є дуже популярними і часто використовуються в освітньому процесі (70%-72%). Оскільки традиційно у Тайвані багато уваги приділяється здоровому способу життя та збереженню фізичного здоров'я, рухливі ігри є важливою складовою фізичної культури для дітей. Особливістю використання рухливих ігор в Тайвані є те, що вони часто базуються на традиційних народних іграх та мистецтві. Наприклад, деякі ігри включають елементи тайського боксу або китайського кунг-фу. Такі ігри не тільки розвивають фізичні здібності дітей, але й допомагають зберегти культурне спадщину країни. Крім традиційних ігор, в Тайвані дуже популярні такі рухливі ігри, як скакалки, м'ячі, стрибки на батутах та інші вправи, які розвивають координацію та реакцію дітей. Важливою складовою використання рухливих ігор для молодших школярів в Тайвані є також врахування індивідуальних потреб та особливостей кожної дитини. Вчителі та тренери стежать за фізичним розвитком кожної дитини та пропонують вправи та ігри, які найкраще підходять для їхнього розвитку та здоров'я [1, 11, 13, 16].

Наведений матеріал у статті допомагає зробити системний аналіз використання рухливих ігор у молодшій школі. Висвітлює відсоткові особливості в залежності від характеристик обраних країн світу.

Висновки.

Аналізуючи представлений матеріал робимо висновок, що обрана тема є дуже цікавою та відкриває безліч можливостей для розглядання інтеграції різних програм між собою та виявлення цікавих закономірностей в залежності від країни та традицій культури.

Література

1. Гурєєва, А. М. Черненко, О. Є., Дорошенко, Е. Ю. (2020). *Теорія і методика фізичного виховання : основи спеціальної термінології у фізичному вихованні : навчальний посібник*. Запоріжжя : ЗДМУ.
2. Круцевич, Т. Ю. (2012). *Теория и методика физического воспитания*. Київ : Олимпийская литература.
3. Прокопова, Л. І., Лоза, Т. О., Гвоздецька, С. В. (2019). *Навчально-методичний комплекс з дисципліни теорія і методика фізичного виховання / для студентів спеціальності 014 Середня освіта (Фізична культура) : Навчально-методичний посібник*. Суми : СумДПУ імені А. С. Макаренка.
4. Єжова, О.О. (2010). *Здоровий спосіб життя*. Суми: Університетська книга, 2010.
5. Приступа, Є.Н., Петришин, Ю.В., Виноградський, Б.А., Петрина, Р.Л., Пасічник, В.М. (2014). *Дидактичні ігри з м'ячами*. Львів : ЛДУФК.
6. Шиян, Б.М. (2007). *Теорія і методика фізичного виховання школярів*. Тернопіль : Навчальна книга. Богдан.
7. Шуба, Л. В., Шуба, В. В., Нагорна, Л. М., & Шуба, В. О. (2022). Використання різновидів рухливих ігор для фізичного розвитку дітей старшого дошкільного віку. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 15. Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт)*, (8(153)), 113-116. [https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series15.2022.8\(153\).26](https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series15.2022.8(153).26)
8. Abdullayev, A. A. (2020). System of information and communication technologies in the education. *Science and World*, 5(81), 19-21.
9. Garcy, A.M. & Berliner, D.C. (2018) A critical review of the literature on the relationship between school quality and health inequalities. *Review of Education*, 6, (1), 40-66 <https://doi.org/10.1002/rev3.3106>
10. Hall, C. (2014) Developing a competent global health promotion work force: pedagogy and practice. Caroline Hall. Research Fellow. *Centre for Health Research. School of Health Sciences*, University of Brighton, UK.
11. Kirk, D. (2010) *Physical Education Futures*, London: Routledge.
12. *National Standards & Grade-Level Outcomes for K-12 Physical Education. AAHPERD (The American Alliance for Health, Physical Education, Recreation and Dance)* (2014). Human Kinetics.
13. Shimon, J. M. (2011). *Introduction to Teaching Physical Education*. Human Kinetics.

14. Toner, J.B., Claire, A.B. (2021). *Psychology for Kids: The Science of the Mind and Behavior*. Magination Press.
15. Ward, P., Lehwald, H. (2018). *Effective Physical Education Content and Instruction With Web Resource. An Evidence-Based and Teacher-Tested Approach*. Human Kinetics.
16. World Health Organization (2017). *Prevalence of insufficient physical activity*. Retrieved from http://www.who.int/gho/ncd/risk_factors/physical_activity_text/en/.

References

1. Gureeva, A. M., Chernenko, O. E., Doroshenko, E. Yu. (2020). *Teoriya i metody`ka fizy`chnogo vy`xovannya : osnovy` special`noyi terminologiyi u fizy`chnomu vy`xovanni : navchal`ny`j posibny`k [Theory and methodology of physical education: basics of special terminology in physical education: study guide]* Zaporizhzhya : ZDMU.
2. Krutsevich, T. Yu. (2012). *Teory`ya y` metody`ka fy`zy`cheskogo vosp`y`tany`ya [Theory and methodology of physical education]*. Ky`yiv : Oly`mpy`jskaya ly`teratura.
3. Prokopova, L. I., Loza, T. O., Gvozdetska, S. V. (2019). *Navchal`no-metody`chny`j kompleks z dy`scy`pliny` teoriya i metody`ka fizy`chnogo vy`xovannya dlya studentiv special`nosti 014 Sperednya osvita (Fizy`chna kul`tura) : Navchal`no-metody`chny`j posibny`k. [Educational and methodological complex of the discipline theory and physical education methodology for students of specialty 014 Secondary education (Physical culture): Educational and methodological manual]*. Sumy : Sumy DPU named after A. S. Makarenko.
4. Ezhova, O.O. (2010). *Zdorovy` sposib zhittia [Healthy Lifestyle]*. Sumy: Universytetska kniha Publ. [In Ukrainian].
5. Prystupa, Y.N., Petryshyn, Y.V., Vinohradskyi, B.A., Petryna, R.L., Pasichnyk, V.M. (2014). *Didactic games with balls*. Lviv: LDUFK
6. Shiyani, B.M. (2007). *Theory and methods of physical education for schoolchildren*. Ternopil: Educational book. Bohdan
7. Shuba, L., Shuba, V. V., Nagoma, L., & Shuba, V. O. (2022). The using of outdoor and indoor games for the physical development of the older preschool children. *Scientific Journal of National Pedagogical Dragomanov University. Series 15. Scientific and Pedagogical Problems of Physical Culture (physical Culture and Sports)*, (8(153)), 113-116. [https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series15.2022.8\(153\).26](https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series15.2022.8(153).26)
8. Abdullayev, A. A. (2020). System of information and communication technologies in the education. *Science and World*, 5(81), 19-21.
9. Garcy, A.M. & Berliner, D.C. (2018) A critical review of the literature on the relationship between school quality and health inequalities, *Review of Education*, 6, (1), 40-66 <https://doi.org/10.1002/rev3.3106>
10. Hall, C. (2014) Developing a competent global health promotion work force: pedagogy and practice. Caroline Hall. Research Fellow. *Centre for Health Research. School of Health Sciences, University of Brighton, UK*.
11. Kirk, D. (2010) *Physical Education Futures*, London: Routledge.
12. *National Standards & Grade-Level Outcomes for K-12 Physical Education. AAHPERD (The American Alliance for Health, Physical Education, Recreation and Dance)* (2014). Human Kinetics.
13. Shimon, J. M. (2011). *Introduction to Teaching Physical Education*. Human Kinetics.
14. Toner, J.B., Claire, A.B. (2021). *Psychology for Kids: The Science of the Mind and Behavior*. Magination Press.
15. Ward, P., Lehwald, H. (2018). *Effective Physical Education Content and Instruction With Web Resource. An Evidence-Based and Teacher-Tested Approach*. Human Kinetics.
16. World Health Organization (2017). *Prevalence of insufficient physical activity*. Retrieved from http://www.who.int/gho/ncd/risk_factors/physical_activity_text/en/.

DOI 10.31392/NPU-nc.series15.2023.8(168).38
УДК: 373.3/.5.016:796.3

Ярошовець О.І.
магістрант кафедри фізичного виховання і педагогіки спорту
Сушко Р.О.
доктор наук з фізичного виховання і спорту, професор
Київський університет імені Бориса Грінченка

ВПЛИВ ІННОВАЦІЙНИХ ВИДІВ СПОРТУ НА МОТИВАЦІЮ ШКОЛЯРІВ ДО УРОКІВ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ

У статті показано формування інтересу та реалізовані можливості заохочення школярів до рухової активності на уроках фізичної культури за допомогою впровадження варіативних модулів корфболу та флорболу, визначених державою для вивчення учнями у модельній навчальній програмі закладів загальної середньої освіти. Мета дослідження полягає у обґрунтуванні ефективності впровадження інноваційних видів спорту на уроках фізичної культури через з'ясування рівня підвищення мотивації дітей до занять фізичною культурою. За допомогою двох сформованих анкет, застосованих відповідно до та після впровадження варіативних модулів корфболу та флорболу в освітній процес, з'ясовано вплив інноваційних видів спорту на мотивацію 31 учня старших класів до уроків фізичної культури. Організоване анкетування і інтерпретація отриманих результатів сприяли вивченню мотивації школярів до занять руховою активністю на уроках фізичної культури засобами вивчення інноваційних спортивних ігор корфболу і флорболу. Виявлено переваги інноваційних видів спорту у порівнянні зі звичними уроками фізичної культури. Констатуємо бажання учасників дослідження опанувати інноваційні варіативні модулі корфболу і флорболу через низку визначених переваг: позитивний емоційний